

פרקים נבחרים מספר שמואל ב' בעברית קלה

שכתבה: אירית אשד

שיעור חזרה לפני פתיחת ספר שמואל ב'

כלי הנגינה שדוד מנגן בו.	נבל	נ
שמות שתי בנותיו של שאול.	מרב, מיכל	מ
הנביא שמשח את שני המלכים.	שמואל	ש
בנו של שאול חברו הטוב של דוד.	יונתן	י
אות שנייה בשמו של מלך גת אליו דוד בורח.	אכיש	כ
אות שנייה באויבים הגדולים של ישראל.	פלשתים	ל
אות אחרונה בשמו של המלך הראשון שמלך על ישראל.	שאול	ל
אחד המקומות אליו נמלט דוד מפני שאול.	מערת עדלם	מ
אות שנייה בשמו של נציג פלשתים בקרב מול דוד.	גוליית	ו
האות הראשונה במילה השנייה בשם המקום בו יושבת בעלת האויב.	עין דור	ד
אשתו של נבל.	אביגיל	א
אות אחרונה יהונתן ודוד נקשרו מאוד וכרתו ביניהם _____	ברית	ת
אות אחרונה בשם העם שעד היום אסור לנו לשכוח מה עשה לנו.	עמלק	ק
השלם: שאול הכה באלפיו _____ מדוע שאול לא הרג את אגג מלך עמלק?	ודוד ברבבותיו	ו
השלם: האדם יראה לעיניים _____ שאול בא לשאול מפיה מה יקרה בעתיד.	רחם	ר
(האות האחרונה במילה הראשונה).	וה' יראה ללבב	ו
שמו של המלך אחרי שאול.	בעלת האוב	ת
השלם: דוד אומר _____ לגוליית: "אתה בא אלי בחרב ובחנית ובכידון _____	דוד	ד
אנו ממשיכים ללמוד מה קרה עם _____	דוד	ד

שמואל ב' - פרק א'

הנער מספר לדוד על מות שאול – פסוקים א' – יב'

לאחר ששאול מת דוד ישב בצקלג שני ימים.
ביום השלישי בא איש (נער) ממחנה שאול ובגדיו קרועים ואדמה על ראשו. (אלו הם סימני אבל)
כאשר ראה האיש את דוד הוא השתחוה לפניו.
דוד שאל אותו: "מאיפה אתה בא?" והאיש ענה לו שהוא בא ממחנה ישראל.

דוד שאל אותו: "מה יש לך לומר לי?" והאיש אמר שהעם ברח מהמלחמה והרבה אנשים מתו וגם שאול ויהונתן בנו מתו.
דוד שאל: "איך אתה יודע?" והאיש אמר שבמלחמה הוא ראה את שאול בהר הגלבוע וחרב נעוצה בבטנו. האיש סיפר ששאול ביקש ממנו להרוג אותו והוא הרג אותו כי הוא ידע ששאול לא יוכל לחיות.
האיש הראה לדוד את הכתר והצמיד של שאול.
כששמע דוד את דבריו של האיש הוא קרע את בגדו – סימן לאבל. כל האנשים שהיו עם דוד צמו והתאבלו על שאול למרות שהוא היה אויב.

דוד הורג את הנער כעונש על הריגת שאול – פסוקים יג' – טז'

דוד שואל את הנער: "מי אתה?" והנער עונה לו שהוא איש עמלקי.
דוד שואל אותו: "איך לו פחדת להרוג את שאול משיח ה'?"
דוד קורא לאחד הנערים ומצווה עליו להרוג את הנער שהרג את שאול.

"קינת דוד" – פסוקים יט' – כז'

דוד אומר קינה (שיר אבל) על שאול ויהונתן שמתו.
"הצבי ישראל על במותיך חלל איך נפלו גיבורים" אל תספרו בערים פלישתיות כדי שבנות הפלישתים לא תשמחנה. הרי הגלבוע – בהם מתו שאול ויהונתן, גשם לא ירד עליכם. במלחמה שאול ויהונתן היו גיבורים ובחיייהם ובמותם לא נפרדו. בנות ישראל בכו על הגיבורים.
אני מצטער עליך אחי יהונתן אהבתי אותך מאד ואהבתי אליך היתה גדולה יותר מאהבה של נשים.
איך נפלו גיבורים.

שמואל ב' - פרק ב'

אנשי יהודה מושחים את דוד למלך על יהודה - פסוקים א' - ז'

דוד שואל את ה' מה לעשות עכשיו אחרי ששאל מת.

ה' אומר לו ללכת לחברון.

דוד לוקח את אנשיו ואת נשותיו (אחינעם ואביגיל) והולך לחברון.

לחברון מגיעים אנשי יהודה ומושחים את דוד למלך על יהודה.

הם מספרים לדוד על אנשי יבש גלעד אשר קברו את שאול.

דוד קורא לאנשי יבש גלעד ומברך אותם על המעשה שעשו.

דוד מספר להם שמשחו אותו למלך על יהודה.

אבנר ממליך את איש בושת למלך על ישראל - פסוקים י' - יב'

ואת בן שאול איש בושת המליך אבנר בן נר על גלעד האשורי היזרעאלי

אפרים בנימין ועל ישראל כולה.

בעם נוצרו שני מחנות. מחנה דוד ומחנה איש בושת.

הקרב בין מחנה דוד ומחנה איש בושת - פסוקים יב' - לב'

באחד הימים נפגשו שני המחנות על שפת ברכת גבעון.

כל מחנה ישב בצד אחר של הבריכה.

אבנר שר הצבא במחנה איש בושת אמר ליואב שר הצבא במחנה דוד :

"יקומו הנערים וישחקו לפנינו" (פסוק 14) כוונתו הייתה שכמה לוחמים

יקומו וילחמו זה בזה לעיני כל השאר.

נבחרו שניים עשר אנשים מכל מחנה, הם נלחמו זה בזה וכולם נהרגו.

ראו כך המחנות והחלו להלחם זה בזה.

מחנה דוד נצח ומחנה ישראל ברח. ליואב (שר צבא דוד) היו שני אחים

אבישי ועשהאל.

עשהאל החליט לרדוף אחרי אבנר שר הצבא של דוד. אבנר ראה אותו

ואמר לו עזוב אותי אני לא רוצה להרוג אותך אך עשהאל לא שמע

והמשיך לרדוף אחרי אבנר. אבנר הסתובב והרג אותו.

שמעו יואב ואבישי כי אחיהם עשהאל מת ויצאו לרדוף אחרי אבנר.

אבנר ואנשי בנימין עמדו על ראש גבעה ואבנר צעק אל יואב: "הלנצח

תאכל חרב, (פסוק 26) כוונתו הייתה עד מתי נלחם זה בזה הרי אנחנו

אותו העם. שמע יואב דברים אלו והחליט כי אסור למחנה דוד להמשיך

ולרדוף אחרי ישראל כי הם אותו העם כולם בני ישראל.

אבנר ואנשיו עברו את הירדן והגיעו למחניים ואנשי דוד הלכו לחברון.

ממחנה דוד היו עשרים הרוגים וממחנה ישראל היו שלוש מאות ששים

הרוגים.

שמואל ב' - פרק ג' (פסוקים 1-22)

דוד מבסס את שלטונו - פסוקים א' - ה'
בית דוד ובית שאול המשיכו לריב ביניהם. דוד ניצח ברוב המלחמות ביניהם. דוד מבסס את שלטונו ביהודה ורוצה לשלוט בחלקים השייכים לבית שאול.
לדוד נשים רבות וילדים רבים.

אחינועם היזרעאלית - אמנון הוא הבכור.
מעכה בת תלמי מלך גשור - אבשלום.
אביטל - שפטיה.
אביגיל - כלאב.
חגית - אדוניה.
עגלה - יתרעם.

אבנר מבסס את שלטונו בבית שאול - פסוקים ו' - יד'

באותו הזמן אבנר מבסס את שלטונו בבית שאול. אבנר לוקח לו את הפילגש של שאול המלך.
בנו של שאול איש בשת חושב שאבנר רוצה את הממלכה.
איש בשת שואל את אבנר למה לקחת את הפילגש? היא שייכת לי.
(באותם ימים היה נהוג שפילגש המלך שייכת רק למלך)
אבנר רואה שאיש בשת לא מאמין בו ומחליט לעזוב את איש בשת וללכת עם דוד.

פגישת דוד ואבנר - פסוקים יב' - כא'

אבנר רוצה להיפגש עם דוד. דוד מסכים בתנאי שאבנר יביא אתו את מיכל (בתו של שאול ואשתו של דוד). דוד פונה לאיש בשת ומבקש את מיכל. איש בשת שולח את אבנר לקחת את מיכל מבעלה האחר.
בעלה הולך אחריה ובוכה עד אשר אבנר אומר לו לחזור לביתו.
אבנר רוצה למשוך אתו לבית דוד עוד אנשים ולכן הוא פונה אל זקני ישראל ואל אנשי בנימין. הוא מזכיר להם שהם רצו להמליך את דוד אחרי שאול, הוא מסביר להם שדוד הושיע אותם מפלשתים בעבר ויכול לעשות זאת גם בעתיד.
אבנר מגיע אל דוד. דוד עורך לכבודו משתה. אבנר מציע לדוד שהוא ילך ויקבץ עבורו את כל האנשים שתומכים בו. אבנר אומר לו שיש לדוד הכוח למלוך היכן שירצה. דוד שולח את אבנר ואבנר הולך בשלום.
זה אומר שדוד לא מתכוון להרוג את אבנר.

שמואל ב' - פרק ג' (פסוקים 22 - 39)

יואב רוצח את אבנר - פסוקים כב' - כז'

בפגישה בין דוד, אבנר ואנשיו לא היה יואב שר הצבא של דוד. יואב ואנשיו חזרו עם שלל רב מאחד הקרבות. סיפרו להם שאבנר היה אצל דוד. יואב קרא לאבנר לבוא אליו ואבנר הגיע בלי פחד כי הוא חשב שדוד דיבר עם יואב ויואב יודע שאבנר אתם. יואב כנראה חשש למעמד שלו ואולי חשב שדוד ימנה את אבנר לשר הצבא והחליט לרצוח את אבנר. יואב תרץ את רציחתו של אבנר בכך שהוא אמר שהוא רוצח את אבנר כי אבנר רצח את אחיו עשהאל.

דוד כועס על רצח אבנר - פסוקים כח' - לט'

דוד שומע שאבנר נרצח ע"י יואב ומיד מודיע שהוא לא אשם בכך. לא הוא נתן את ההוראה לרצוח את אבנר ומי שעשה זאת יואב ואבישי הם האשמים. דוד מקלל את הרוצחים ואומר שהם והילדים שלהם יהיו חולים במחלות ומבודדים וגם אנשי צבא הם לא יוכלו להיות. דוד קורא ליואב ולכל העם להתאבל על אבנר. דוד מקונן על אבנר ומצטער שהוא נרצח כך. אבנר שהיה איש צבא כלל לא חשש מהפגישה ומת מוות שלא יאה לאיש צבא. דוד כועס על עושי המעשה ועל הדרך שהם עשו זאת. דוד צם. העם רואה את מעשיו של דוד ומבין כי דוד באמת אינו אשם במותו של אבנר. דוד לא מעניש את יואב ואבישי כי הוא צריך אותם בצבא שיעזרו לו.

עבודה:

1. מדוע מחליט אבנר לבגוד באיש בשת ולעבור למחנה בית דוד?
2. מה דורש דוד מאבנר לפני הפגישה ביניהם?
3. כיצד אנו יודעים שדוד קיבל את אבנר ולא חשד בו שבא לרגל?
4. מדוע רצחו יואב ואבישי את אבנר?
5. מדוע אבנר לא התגונן?
6. מה יחסו של דוד לרצח?
7. מהם הדברים שדוד עושה הגורמים לעם להאמין לו שהוא באמת לא אחראי למות אבנר?

שמואל ב' - פרק ד'

המצב בבית שאול - פסוקים א' - ד'

איש בשת שומע שאבנר מת והוא מאוד מפחד. אבנר היה המגן שלו. אבנר היה המוביל והיוזם ועכשיו איש בשת לא יודע מה לעשות. העם גם הוא מפחד. ליהונתן היה בן נכה כתוצאה מנפילה שהפילה אותו האומנת שלו בזמן שברחה אחרי ששמעה שיהונתן ושאול מתו במלחמה. ילד זה לא יכול להיות למלך כי הוא נכה. (מספרים לנו זאת כדי להדגיש שלדוד היה רק מתמודד אחד על המלוכה והוא איש בשת).

הריגת איש בשת והעונש על כך - פסוקים ה' - יב'

שני ראשי גדוד בצבא איש בשת החליטו להרוג את איש בשת כדי לתת את המלכות בידי דוד. הם באו לביתו בזמן שישיין רצחו אותו והסירו את ראשו. הם הגיעו לדוד עם ראשו של איש בשת וחשבו שדוד ישמח כי עכשיו הוא יכול להיות למלך על כל ישראל. כאשר שניהם מספרי לדוד מה עשו דוד מזכיר להם מדוע הוא הרג את העמלקי שבא לספר על מות שאול (פרק א'). דוד כועס עליהם על כך שרצחו את איש בשת וגם על הדרך שבה הם הרגו אותו. דוד מצווה להרוג אותם לקצוץ את ידיהם ורגליהם ולתלות אותם. את ראש איש בשת הם קוברים בקבר אבנר.

עבודה:

1. מה הייתה תגובת איש בשת והעם על מות אבנר?
2. מדוע מספרים לנו את סיפור בן יהונתן בפרק זה?
3. מדוע החליטו שני ראשי הגדודים להרוג את איש בשת?
4. מה חשבו לדעתך שרי הצבא להרוויח מהריגת איש בשת?
5. האם ציפיותיהם התמלאו? תאר כיצד התמלאו או לא?
6. כתוב בקצרה מה לדעתך יקרה בהמשך.

שמואל ב' - פרק ה'

דוד מלך ישראל - פסוקים א' - ה'

כל נציגי שבטי ישראל הגיעו אל דוד לחברון וביקשו ממנו להיות להם למלך. הם אומרים לו שגם בימי שאול הוא היה זה שנלחם בפלשתים והציל אותם. הם גם יודעים שה' בחר בדוד למלך.
דוד היה בן שלושים כאשר משחו אותו בני ישראל למלך עליהם.
דוד מלך ארבעים שנה: שבע שנים וחצי על יהודה בחברון ושלושים ושלוש שנים על כל ישראל ומקום הבירה היה ירושלים.

כיבוש ירושלים פסוקים ו' - טז'

דוד ואנשיו הגיעו אל ירושלים מקום מושבם של היבוסים.
היבוסים אמרו לו ללכת משם וגם לעגו לו שהוא לא יוכל לכבוש את ירושלים.
דוד הצליח לכבוש את ירושלים ואת המצודה וקרא לה עיר דוד. דוד מאוד התחזק וה' היה אתו. דוד בונה את ארמונו ובכך קובע את מקום המושב שלו בירושלים.
חירם מלך צור (מצפון לארץ) שולח לדוד עצי ארז ובנאים כדי לבנות את הארמון. דוד לוקח לו נשים ופילגשים רבים ונולדים לו ילדים רבים. דבר זה מבסס את שלטונו בעיני העם ובעיני העמים השכנים.

המלחמות בין ישראל ופלשתים פסוקים יז' - כה'

הפלשתים שומעים שישראל משחו את דוד למלך והם נערכים למלחמה נגדו. דוד שואל את אלוהים האם הוא יצליח במלחמה וה' אומר - כן.
הפלשתים בורחים ועוזבים אחריהם את אליליהם. הפלשתים מתארגנים שוב למלחמה נגד ישראל. דוד שוב שואל בקול ה' אך הפעם ה' אומר לו שעליו להיות תכסיסן כי הפלשתים כבר התכוננו טוב יותר.
ה' אומר לדוד לבוא אל הפלשתים מאחור ובכך להפתיע אותם לא מוכנים. דוד ואנשיו נעזרים ברעש אשר משמיעים עצי הבכאים.
(עצים אלו משמיעים רעש בענפיהם כאשר הרוח עוברת דרכם) כך פלשתים לא שומעים את רעש צעדי החיילים ודוד מפתיע את הפלשתים וגורם להם לברוח.

עבודה:

1. מדוע בוחרים בני ישראל בדוד כמלך עליהם?
2. מה עושה דוד כדי לבסס את שלטונו בעיני עמו ובעיני העמים השכנים?
3. דוד נלחם פעמיים בפלשתים. מה ההבדל בין שני הקרבות ומה המשותף?

בפרק ו' מתואר סיפור ניסיון העלאת ארון ה' לירושלים ומותו של אחד מהאנשים ששמר על הארון. הארון עמד ליפול והוא שלח יד לתמוך בארון. דבר זה התפרש כאילו אדם זה לא האמין כי ה' יביא את הארון בשלום. על כך נענש האיש ומת ביד ה'. בניסיון השני הצליחו להעלות את ארון ה' לירושלים.

שמואל ב' פרק ז'

בפרק זה אנו מכירים דמות נוספת – נתן הנביא. תפקידו של נתן לקשר בינו ובין ה' אך נתן מתערב גם בעניינים אחרים.

דוד רוצה לבנות בית לה' - פסוקים א' - יז'

דוד פונה אל נתן ואומר לו: "ראה אני יושב בבית מפואר וארון ה' יושב באוהל." דוד רוצה לבנות בית לה' (בית מקדש). נתן אומר לו מיד שה' יהיה אתו בכל מה שיעשה. בלילה ה' אומר לנתן שהוא לא מסכים שדוד יבנה לו בית.

תשובת ה'

הטיעונים של ה' הם אלו:

1. מאז יציאת מצרים לא היה בית לה' אלא אוהל משכן.
2. ה' לא פנה בבקשה לבניית בית.
3. אלוהים לקח את דוד כשהיה רועה צאן והפך אותו ללוחם ומנהיג. פרוש אחד אומר שדוד היה עסוק במלחמות ולכן לא טוב יהיה שהוא יבנה את בית ה'.
- פרוש אחר אומר שדוד היה כבר מספיק ידוע ובעל כבוד ולכן רצוי שמישהו אחר יעשה זאת.
4. ה' מבטיח שבנו של דוד יבנה את הבית לה'.
- (יתכן שהעם זקוק לזמן שיעבור כדי להתרגל לכך שהארון לא נודד ממקום למקום).
5. ה' מבטיח לדוד שבנו ובניו אחריו ימשיכו לשלוט.
- ה' מבטיח שהיחסים בינו לבינם יהיו טובים כמו בין אב לבנו.

שמואל ב' המשך פרק ז'

תפילת דוד לה' פסוקים יח' - כט'

דוד מבין שהוא לא יבנה את המקדש ומפחד כי אולי ה' כועס עליו שהוא בכלל הציג את ההצעה הזו. בתפילתו דוד עוסק בשני דברים :

1. תודה אישית לה' - דוד מודה לה' שהביא אותו הקטן ואת משפחתו לגדולה. דוד מודה לה' על כך שהשולת (בניו ובניהם) תמשיך לשלוט.

2. תאור גדולתו של ה' - אין ה' אחרים מלבד ה'. ה' עזר לעמו לצאת ממצרים. הביא את עמו לארצם ועזר להם במלחמות.

דוד מסיים את התפילה בבקשה מה' להבטיח לו שהוא ובניו אחריו ישרתו את ה'.

עבודה:

כתוב במחברת מדוע רצה דוד לבנות בית לה' ומה הייתה תשובת ה'.

כתוב במילים שלך את תפילת דוד לה'.

מבחן שמואל ב' פרקים א' - ז'

מי אני? מי אנחנו?

הודעתי לדוד ששאל מת
_____

דוד שר עלינו קינה
_____

קברנו את שאול
_____

שר הצבא של דוד
_____

שר הצבא של איש בשת
_____

ישבנו בירושלים
_____

השלם את המשפטים הבאים:

הצבי ישראל על במותיך חלל איך
_____

אל תגידו בגת אל
_____

שאול ויהונתן הנאהבים והנעימים
_____

נעמת לי מאוד נפלאתה
_____

שאלות

1. תאר את המצב במחנה ישראל מול המצב במחנה דוד לפי הטבלה:

מחנה ישראל

מחנה דוד

המלך:

מקום מושבו:

שר הצבא:

מצבו הכללי:

2. רשום שלשה דברים שדוד עושה כדי לבסס את שלטונו:

- _____ .1
- _____ .2
- _____ .3

3. בספר מתוארות רציחות שונות והתייחסותו של דוד אליהן.
בחר את אחת הרציחות, תאר את המניעים (למה עשו את זה),
מי עשה את זה? את מי רצחו? מה הייתה תגובתו של דוד?

4. מהן הסיבות שבגללן ה' לא רוצה לתת לדוד לבנות לו בית?

ב ה צ ל ח ה !

שמואל ב' - פרק ח'

בפרק זה מתוארות מלחמות דוד נגד העמים בסביבה. דוד ניצח את כל העמים בסביבת ממלכתו - פלשתים, מואבים, ארמים, אדומים, עמלקים. הוא הקים את הממלכה החזקה ביותר בזמן ההוא בין נהר הפרת (כיום עיראק) לבין נחל מצרים.

מבנה הממלכה

לישראל ממלכה גדולה ולכן צריך לדאוג לדברים רבים.

1. יש לדאוג לצבא.
2. יש לדאוג לנציגים במקומות הכבושים אשר ידאגו לקחת מיסים מהעמים הכבושים.
3. יש צורך לדאוג לארמון.
4. יש צורך להקים מוסדות דתיים.

כדי לדאוג לכל זאת יש צורך בתפקידים ואנשים שימלאו אותם. העוזרים לדוד היו: יואב בן צרויה ראש הצבא.

המזכיר - יהושפט בן אחילוד. תפקידו היה לרשום את כל האירועים שקרו בימי דוד ולאחר מכן בימי שלמה.

כוהנים - צדוק ואביתר. סופר - שריה. גדודי כרתי ופלתי - שומרי ראשו בראשם בניהו בן יהוידע.

ובני דוד - כוהנים.

שמואל ב' - פרק י"א

דוד ובת שבע - פסוקים א' - ה'

שנה לאחר תחילת המלחמה עם בני עמון שלח דוד את יואב לקרב נוסף עם בני עמון. דוד נשאר בירושלים.
יום אחד לפנות ערב דוד קם משנתו והתהלך על גג הארמון. על אחד הגגות הוא ראה אישה רוחצת באמבטיה. הוא שאל מי היא ואמרו לו שזאת בת שבע אשת אוריה החיתי. דוד שלח לקרוא לה ושוכב אתה. לאחר זמן מה שלחה בת שבע שליחים לומר לדוד שהיא בהריון ממנו.

דוד קורא לאוריה - פסוקים ו' - יג'

בעלה של בת שבע אוריה החיתי היה אחד החיילים הטובים של דוד. כאשר דוד שמע שבת שבע בהריון ממנו הוא שלח לקרוא לאוריה משדה הקרב. דוד קרא לאוריה כדי שאוריה יהיה עם אשתו ולא ידעו שהילד לא שלו.
לאוריה הוא אמר שהוא קרא לו כי הוא רוצה לדעת ידיעות משדה הקרב. דוד שולח את אוריה לביתו עם מתנות אך אוריה לא הולך לביתו.
כאשר דוד שומע שאוריה לא הלך לביתו הוא שואל אותו מדוע לא הלכת לביתך? אוריה אמר שהוא מרגיש שהוא לא יכול לגשת לביתו כפי שחייליו לא יכולים לגשת לבתיהם. דוד מנסה לתת לאוריה יין כדי שישתכר וייגש לביתו אך אוריה לא הולך לביתו.

דוד שולח את אוריה אל מותו - פסוקים טו' - כז'

דוד מבין שאוריה לא ייגש לביתו ולא ישכב עם בת שבע וכך יתגלה כי בת שבע בהריון לא מבעלה. הוא נותן לאוריה מכתב עבור יואב. במכתב כתוב שיואב צריך לשלוח את אוריה לקרב מסוכן ביותר כדי לא לחזור חי מהמלחמה וכך היה.
יואב שולח שליח לספר למלך דוד מה קרה בקרב על החומה:
נפלו לוחמים רבים וגם אוריה החיתי.
דוד עושה עצמו כאילו הוא לא ציווה זאת ושולח עם השליח מסר ליואב שימשיך להלחם עד שינצח.
בת שבע שמעה שבעלה מת והיא התאבלה עליו. אחרי ימי השבעה דוד קרא לה לבוא לארמון והיא הייתה לו לאישה ותלד לו בן.
"וירע הדבר אשר עשה דוד בעיני ה'" (פסוק 23)
ה' ראה מעשים אלו בחומרה רבה.

כתוב חיבור מנקודת ראותו של דוד את הדברים שקראת בפרק זה.

שמואל ב' - פרק י"ג

בפרקים הבאים יספרו על מקרים שונים שקרו בבית דוד. מקרים אלו הם העונש שדוד מקבל על החטא שחטא עם בת שבע.

אמנון עושה עצמו חולה - פסוקים א' - ו'

לדוד נשים רבות וילדים רבים. אמנון היה בן לאישה אחת ואבשלום ותמר היו בנים לאישה אחרת. אמנון התאהב בתמר חצי אחותו. תמר הייתה נערה ביישנית שהתרחקה מבנים. אמנון סיפר לחברו על אהבתו והחבר הציע לו לעשות עצמו חולה כדי שתמר תבוא לבקרו. אמנון עשה כך. דוד המלך בא לבקר את בנו ואמנון אמר לו שיהיה לו טוב יותר אם תמר תבוא אליו. דוד שלח את תמר אל אמנון.

אמנון אונס את תמר - פסוקים ז' - טו'

אמנון מבקש מתמר שתכין לו אוכל והיא עושה זאת. אמנון מנצל את בואה של תמר אליו. הוא מוציא את כל האנשים מהחדר ומבקש ממנה לשכב אתו. תמר נפחדת מאוד היא מבקשת ממנו לא לעשות זאת כי דבר כזה לא עושים בישראל. היא אומרת לו שזו תהייה חרפה לה וגם לו. היא מציעה לו לשאול את דוד אולי הוא יסכים שהם יתחתנו. אמנון לא שומע לה ואונס אותה.

תמר מגורשת ואבשלום מקבל אותה לביתו פסוקים טז' - כב'

לאחר האונס אמנון מגרש את תמר מביתו. היא מבקשת להישאר כי כבר בוצע פשע ועכשיו זה פשע שני. אמנון לא שומע לה שוב ומגרש אותה. תמר קורעת את בגדיה ומתנהגת כמו באבל. אבשלום - אח שלה שואל אותה מה קרה והיא מספרת לו. אבשלום אומר לה לשכוח את המקרה ולוקח אותה לגור אתו בביתו.

אבשלום רוצח את אמנון פסוקים כג' -

אבשלום מאוד כועס על אמנון אך הוא לא מראה לו זאת. אבשלום מחכה שנתיים ולא אומר לאמנון כלום על המקרה הזה. אבשלום מזמין את אמנון לחגיגה ומצווה על הנערים שלו להרוג את אמנון. כאשר דוד שומע על הרצח הוא כועס. דוד חשב בהתחלה שאבשלום הרג את כל בני המלך. יונדב אמר לדוד שרק את אמנון הרגו בגלל מה שהוא עשה לתמר.

אבשלום בורח לגשור - פסוקים לד' - לט'

אבשלום הוא כעת הבן הבכור. הוא יודע כי דוד יצטרך לשפוט אותו על רצח אמנון ולכן הוא בורח עם הנערים לגשור. אבשלום יושב בגשור שלוש שנים ודוד מתחיל להתגעגע אליו. עבודה: ספר במילים שלך כיצד העונש המתואר בפרק הקודם מתקיים בפרק זה.

שמואל ב' - פרק י"ד

יואב פועל להחזרת אבשלום לירושלים - פסוקים א' - כ'

דוד מאוד מתגעגע לאבשלום אך הוא לא יכול להחזיר את הרוצח ללא משפט. יואב – (שר הצבא) מבין את הבעיה וחושב על דרך כיצד לפתור את הבעיה ולהחזיר את אבשלום ללא צורך במשפט. הוא רוצה לשנות את דעת העם. כיצד הוא עושה זאת? באמצעות האישה התקועית.

ספור האישה התקועית

יואב לוקח אישה חכמה מהעיר תקוע (דרומית לבי לחם). הוא מצווה עליה לעשות את עצמה אבלה על מות בעלה. האישה מתחפשת וניגשת לדוד המלך שהיה שופט העם כדי שהוא יעזור לה (כאילו). האישה מספרת לדוד שהיא אלמנה – בעלה מת. שני בניה רבו ואחד הרג את השני. כעת משפחתה מבקשת ממנה לתת להם את הבן שנשאר כדי להרגו כנקמה על רצח אחיו. היא מבקשת מהמלך להתערב ולמנוע ממשפחתה להרוג את הבן השני כי הוא היחיד שנשאר לה מכל משפחתה. דוד עונה לה לכו לביתך ואני אצווה עליך. האישה לא מקבלת את התשובה וכועסת על דוד. היא אומרת לו שתשובה זו עלולה לגרום לאסון שיהיה על מצפונה. היא חוזרת ואומרת שאם הבן ירצח היא תהייה אשמה וגם הוא כי הוא לא מנע את האסון. דוד שומע את הדברים ומנסה ללכת צעד נוסף. הוא אומר לאישה הביאי אלי את האנשים שרוצים לעשות רע לבנך. האישה לא יכולה לעשות זאת והיא שוב כועסת ואומרת לדוד ה' לא רוצה גאולת דם. לאחר הדברים האלו דוד אומר לה: "חי ה' אם ייפול משערת בנך ארצה" (פסוק י"א). סוף סוף שומעת האישה מה שרצתה לשמוע – למשפחתה אסור להרוג את בנה.

מה ניתן ללמוד מהסיפור

1. יואב בחר אישה חכמה מאוד שידעה להתמודד עם מצב לא ידוע.
2. האישה הייתה נחושה לדבר אל המלך עד שישתכנע כי היא צודקת ואסור להרוג את בנה.
3. דוד לא חשד לרגע כי כל הסיפור לא אמיתי. המטרה להראות לדוד שסיפור האשה התקועית הוא סיפורו של דוד עם אבשלום.

סיפור האישה התקועית מול סיפור דוד ואבשלום

לאחר שהאישה שומעת שדוד החליט שאסור להרוג את בנה היא רומזת לו שהסיפור בינו ובין אבשלום מאוד דומה. כמוה גם הוא אם ייהרג בנו אבשלום לא יהיה לו ממשיך.

כמוה כך העם יהיה אבל ונעזב. כמו שהמלך פסק לא להרוג את בנה כך המלך צריך להחזיר את אבשלום ולא להרוג אותו כנקמת דם על רצח אמנון.

לאחר הדברים האלו מבין דוד כי האישה סתם סיפרה סיפור וכי יואב מאחורי הקלעים סידר את כל הדברים. האישה מאשרת שיואב עשה זאת אך מגנה עליו ואומרת שהוא עשה זאת למען המלך ועתידו.

אבשלום חוזר לירושלים - פסוקים כא' - לג'

יואב נשלח לגשור להחזיר את אבשלום לירושלים. אבשלום חוזר אך אסור לו לראות את דוד. אבשלום נמצא בביתו ומספרי לנו שיש לו שלשה בנים ובת הנקראת על שם אחותו - תמר. מספרים שהוא יפה תואר. יש נערים עוזרים אך הוא לא מעורב בחיי הארמון.

אבשלום לא מקבל את העונש. לאחר שנתיים אבשלום קורא ליואב, אך יואב לא בא אל אבשלום מרצונו.

אבשלום שולח את נעריו לשרוף חלקה של יואב. יואב רואה שאין לו ברירה והוא מגיע אל אבשלום. אבשלום דורש מיואב לארגן לו פגישה עם דוד. יואב עושה זאת.

אבשלום משתחוה לפני דוד ודוד מחבק את אבשלום.

עבודה:

1. תאר את סיפורה של האישה התקועית.
2. רשום במה דומה סיפורה של האישה התקועית לסיפורו של דוד.
3. תאר את הידוע לך עד כה על אבשלום לפי פרק י"ג וי"ד.

שמואל ב' - פרק ט"ו

אבשלום מכין את הקרקע לקראת מרד - פסוקים א' - ו'

אבשלום מכין לו מרכבה וסוסים וחמישים איש רצצים לפניו. הוא נותן לאנשים הרגשה שהוא איש חשוב. אבשלום מגיע למקום בו שופטים את העם. הוא שואל את האנשים מאין באו ומצדיק אותם ואת מעשיהם. אנשים תמיד שמחים לשמוע שהם צודקים וכך אבשלום מצליח להתחבב עליהם. לאט לאט אבשלום אוסף לו אנשים שמוכנים ללכת אתו ולמרוד בדוד.

אבשלום הולך לחברון - פסוקים ז' - ט'

אבשלום הולך לחברון כדי להודיע על המרד. אבשלום הולך לחברון כי שם יש לו אוהדים רבים. אנשי חברון כועסים על דוד שהוא עזב את העיר והלך לירושלים. אבשלום לא יכול לספר לדוד למה הוא הולך לחברון ולכן הוא מספר לו סיפור. אבשלום אומר לדוד שהוא נדר נדר (שבועה) שאם דוד יקבל אותו הוא ילך לחברון לזבוח זבח לה'. הוא מבקש מדוד שייתן לו לקחת אתו את חבריו וגם אנשים אחרים. דוד בטוח שאבשלום רוצה לזבוח והוא אומר לו לך בשלום.

אבשלום מכריז על מרד פסוקים י' - יב'

אבשלום שולח אנשים בכל שבטי ישראל לבשר שהוא מורד בדוד והוא המלך. האיש החשוב ביותר שאבשלום מצליח להביא אליו הוא אחיתופל היועץ של דוד.

דוד בורח מירושלים - פסוקים יג' - יח'

דוד שומע על המרד ומחליט שהוא לא רוצה כעת להלחם באבשלום. דוד חושש שהרבה אנשים ימותו בקרב. דוד חושש לירושלים. דוד מעדיף בינתיים לא להלחם בבנו. דוד מחכה להזדמנות טובה יותר ומחליט לעזוב את העיר עם נשיו, ילדיו ועוזריו. דוד והאנשים מרגישים רע מאוד והם מאוד עצובים.

שמואל ב' פרק טו' המשך
דוד מוצא אנשים הנאמנים לו - פסוקים יט' - לו'

דוד מציע לאיתי לעזוב את הצבא ולהצטרף לחיילי אבשלום. איתי לא מוכן לכך הוא נאמן לדוד ומוכן להלחם עברו.
דוד שולח את צדוק ואביתר הכוהנים עם ארון ה' לירושלים. תפקידם לשמש כמרגלים ולמסור לדוד ידיעות על הנעשה בעיר.
דוד שומע שאחיתופל יועצו עזב אותו והוא נמצא עם אבשלום. דוד יודע שאחיתופל מאוד ערמומי. דוד חושש מחכמתו של אחיתופל ולכן שולח את חושי שיעשה את עצמו נאמן לאבשלום. דוד רוצה שחושי יציע לאבשלום עצות שיהיו עצות נגד לעצות של אחיתופל.

עבודה:

1. כיצד גורם אבשלום לעם לחבב אותו?
2. מדוע הולך אבשלום דווקא לחברון כדי להודיע על המרד?
3. מהן הסיבות בגללן דוד לא רצה להלחם בבנו אבשלום?
4. מה ניתן ללמוד על דוד מכך שהוא לא רצה להלחם באבשלום?
5. מיהם האנשים הנאמנים לדוד ומה יהיה תפקידם?
6. רשום יומן כאילו אתה אחד האנשים שהיו צריכים לברוח עם דוד מירושלים.

שמואל ב' - פרק ט"ז

דוד וציבא נפגשים - פסוקים א' - ד'

ציבא היה עבד שאול.
בעבר הוא היה נאמן למשפחת שאול אך כעת הוא דואג לעצמו.
ציבא מביא לדוד אוכל וחמורים על מנת להתחנף אליו.
ציבא משקר לדוד ואומר לו שמפיבשת מתכנן לקחת את המלוכה בירושלים. (להזכירכם מפיבשת נכה ויודע שלעולם הוא לא יהיה מלך).
דוד לא נמצא בירושלים ומצבו הנפשי קשה.
דוד אינו בודק את דבריו של ציבא ומצווה שכל רכושו של מפיבשת יעבור לציבא.

שמעי בן גרא מקלל את דוד - פסוקים ה' - ט'

שמעי בן גרא שייך למשפחת שאול. הוא שונא את דוד על כל הדברים שהוא עשה לבית שאול ולכן כאשר הוא רואה את דוד הוא מקלל אותו.
דוד מגיע לעיר שנקראת בחורים. בעיר זו גרים אנשים רבים ממשפחת שאול.
שמעי מרגיש חזק במקום זה ומעז לצאת, לקלל ולזרוק אבנים. שמעי מקלל את דוד וקורא לו בשמות גנאי.
1. "איש הדמים" - לטענתו דוד הרג אנשים חפים מפשע כדי להגיע ולהיות מלך.
2. "בן בליעל" - לטענתו דוד הגיע להיות מלך בשקר ומרמה. שמעי צועק לדוד שה' מעניש אותו על מעשיו ועכשיו בנו מורד בו כי הוא לקח בכוח את המלוכה משאול.
שמעי אומר דברים מאוד קשים ובהם הוא מציג את הדעה של אנשים רבים.
אפשר להבין שאנשים רבים לא האמינו לדוד. הם חשבו שדוד ציווה להרוג את אבנר ואת איש בשת.

אבישי בן צוריה רוצה להרוג את שמעי ודוד לא מסכים פסוקים י'-יג'

לדוד קשה מאוד לשמוע דברים אלו.
אבישי בן צוריה (אחיו של יואב שר הצבא) רוצה להרוג את שמעי על הדברים שהוא אומר אך דוד מתנגד לכך.
דוד רוגז על אבישי ופונה עליו ברוגז: "מה לי ולכם בני צוריה". דוד כועס על בני צוריה כי הם אחראיים לחלק מהצרות של דוד. הם אלו שהרגו את אבנר ועכשיו העם חושב שדוד הרג אותו.

שמואל ב' פרק טז' המשך

דוד לא מעוניין להרוג את שמעי משתי סיבות :

1. דוד טוען שה' הכניס לשמעי את הדברים האלו לפיו ולכן שמי מדבר כך.
2. דוד יודע שאם הוא יפגע בשמעי הוא יקים עליו חזית נוספת.

שבט בנימין – השבט של שמעי ירדוף אותו בנוסף לאבשלום.
דוד ממשיך ללכת עם אנשיו העייפים עד מקום חנייה.

מחנה אבשלום – פסוקים יד' – כג'

באותו הזמן אבשלום ואנשיו עם חושי מגיעים לירושלים. אבשלום חושד בכוונותיו של חושי. אבשלום שואל את חושי: "איך עזבת את דוד חברך?"
חושי נותן לאבשלום שתי סיבות:
1. ה' בחר באבשלום.
2. העם בחר באבשלום על כן אני אשרת את המלך הנבחר.
אבשלום שואל את אחיתופל מה עליו לעשות כדי לבסס את שלטונו?
אחיתופל מציע לו לקחת את פלגשי אביו. מעשה זה יבהיר לעם שאבשלום הוא המלך ואין סיכוי שאבשלום יתפייס עם דוד.

עבודה:

1. דוד פוגש את ציבא. רשום דו – שיח ביניהם.
2. שמעי מקלל את דוד. מהם הקללות ומדוע הוא מקלל אותו?
3. מדוע דוד אינו הורג את שמעי?
4. איך משכנע חושי את אבשלום שהוא יהיה נאמן לו?

שמואל ב' - פרק י"ז

עצת אחיתופל - פסוקים א' - ה'

אחיתופל ממליץ לאבשלום לא לחכות ולהלחם בדוד מיד. אחיתופל אומר לאבשלום כי דוד מאוד עייף וחייליו נחים ולכן כדאי לתקוף אותו עכשיו. אחיתופל אומר לאבשלום לקחת רק 12 אלף חיילים מאומנים היטב וללכוד את דוד ולהרוג אותו. אחיתופל מנסה להשיג מספר דברים:

1. **הפתעה** - דוד לא מוכן ולכן יהיה קל לתפוס אותו.
2. המלחמה תהיה קצרה - החיילים של דוד עייפים וכאשר הם יראו שהמלך דוד מת הם לא ילחמו וכך לא ימותו חיילים רבים משני הצדדים.
3. החיילים ושאר האנשים יבינו שאבשלום הוא היורש של דוד ויקבלו אותו כמלך.

אבשלום והאנשים אשר אתו מקבלים את דעתו של אחיתופל אך אבשלום רוצה לשמוע דעה נוספת.

עצת חושי פסוקים ה' - יד'

חושי הוא המרגל אשר נשלח על ידי דוד להפר את עצת אחיתופל. לפניו משימה קשה כי הדברים שאמר אחיתופל הגיוניים ונכונים. חושי צריך להראות לאבשלום כי אחיתופל נתן עצה לא טובה וגם להציע דרך אחרת.

חושי מתאר את דוד כאדם כועס מאוד אשר הכעס על כך שהוא נאלץ לעזוב את ירושלים נותן לו כוחות חזקים.

חושי מפאר את אבשלום ומחניף לו כי אבשלום אחראי לכך שדוד עזב את העיר. אבשלום שמח מאוד לשמוע זאת.

חושי אומר לאבשלום שאם רק דוד ייהרג במלחמה העם יבין מכך שאבשלום רצח את דוד ולכן לא יקבלו את שלטונו כמלך.

הדרך שחושי הציע מפארת את חושי עצמו אך אינה נותנת לאבשלום את התהילה. חושי מציע שאבשלום יכין לעצמו צבא חזק מדין ועד באר-שבע ויעמוד בראש הצבא כאשר הוא תוקף את דוד. חושי מתאר קרב קשה בין דוד לאבשלום שבסיומו ניצחון מוחלט לאבשלום.

אבשלום שומע את הדברים ומתלהב מאוד מדברי חושי. אבשלום מקבל את עצת חושי.

שמואל ב' פרק יז' - המשך

העברת המידע לדוד פסוקים טו'-כב'

יהונתן ואחימעץ בני הכוהנים צדוק ואביתר נבחרו להודיע את ההודעה לדוד.

הם הסתתרו בקרבת ירושלים וחיכו שהשפחה תבוא למסור להם את הודעת חושי. אחד מאנשי אבשלום זיהה אותם ולכן הם ברחו לבחורים. בבחורים הם הסתתרו במשפחה התומכת בבית דוד.

האישה הסתירה אותם בבאר וכיסתה את הבאר. כאשר באו אנשי אבשלום הם לא מצאו את הנעים והלכו. הנערים הגיעו לדוד ומסרו לו כי עליו לחצות את הירדן ולא לחכות רגע נוסף. דוד עשה כדברי חושי.

אחיתופל מתאבד - פסוק כג'

אחיתופל מבין שדעתו לא התקבלה ודבר זה יוביל לאסון שבסופו דוד ינצח.

אחיתופל בוחר להתאבד לפני שדוד ינצח וירצח אותו.

מחנה דוד מול מחנה אבשלום - פסוקים כד' - כט'

דוד מתקבל מאוד יפה במחניים עוזרים לו באוכל ומקום לינה. הוא יכול לנוח ולאסוף כוחות לקראת המלחמה הבלתי נמנעת בינו ובין אבשלום בנו. אבשלום ממנה לשר צבאו את עמשא - אדם שהיה בצבא של דוד ויואב לא נתן לו להתקדם בצבא. (היריבות היא אישית בין יואב ועמשא).

עבודה:

1. מהי עצת אחיתופל? האם היא טובה לדעתך? נמק.

2. מהי עצת חושי ומהי הסיבה שחושי נתן עצה זו?

שמואל ב' - פרק י"ח

דוד מצווה לא להרוג את אבשלום - פסוקים א'-ה'

דוד רוצה לצאת עם העם למלחמה. העם מעדיף שדוד יישאר בעיר כי הם יודעים שבלעדיו המלחמה תהייה קצרה יותר. אבשלום ירצה להרוג את דוד וירדוף אותו כל זמן שתהייה מלחמה. דוד מקבל את דעתו של העם אך מצווה עליהם לא להרוג את אבשלום. "לאט לי לנער אבשלום" (פסוק ה'). העם שמע והבין את מצוות המלך.

המלחמה באבשלום - פסוקים ו' - ט'

המלחמה נערכה ביער אפרים. מקום בו ישנם עצים רבים. לדוד היה צבא קטן אך מאוד מיומן. בראש הצבא עמד יואב, הצבא היה מחולק לשלושה גדודים שעליהם פיקדו יואב, אבישי (אח של יואב) ואיתי. הצבא של אבשלום היה גדול ולא מאורגן. המלחמה לא ערכה זמן רב והחיילים של אבשלום החלו לברוח. אבשלום כחייליו ברח גם הוא אך שערותיו נתפסו בעץ האלה והוא נשאר תלוי בשערותיו.

רצח אבשלום - פסוקים י' - יח'

אחד מחיילי דוד ראה את אבשלום וקרא ליואב. יואב אמר לו: "מדוע לא הרגת אותו? הייתי נותן לך כסף". החייל ענה שדוד ציווה לא להרוג את בנו וגם אם יואב היה מציע לו יותר כסף הוא לא היה הורג את בן המלך. החייל נותן הסבר נוסף ליואב ואומר לו כי כאשר הם היו באים לברור לפני דוד, יואב היה מתכחש (אומר שהדברים לא נכונים) וטוען שהחייל הרג את אבשלום ללא פקודה. יואב לוקח שלושה שבטים (חניתות) ורוצח את אבשלום התלוי על האלה ולהשלמת המעשה הוא קורא לחייליו שיבואו לעזרה.

יואב עושה זאת למרות שדוד ציווה לא להרוג את אבשלום כי:

1. יואב יודע שאם אבשלום יחיה תמיד הוא ינסה למרוד שוב.
2. יואב חושש למעמדו אצל דוד. אבשלום בכל זאת בנו.
3. יואב שונא את אבשלום על כך שהוא שרף את שדותיו.

שמואל ב' המשך פרק יח'

ההודעה לדוד על מות בנו - פסוקים יט' - לב'

יואב יודע שעליו לבשר לדוד את דבר מות אבשלום בעדינות כי הוא יודע שדבר זה יפגע מאוד בדוד.
יואב מחליט לא לשלוח את אחימעץ כי הוא בד"כ מבשר בשורות טובות. הוא מחליט לשלוח את הכושי שמעצם הגעתו דוד יבין שקרה דבר לא טוב.
אחימעץ לא מבין את הרגישות של דוד הוא חושב שהידיעה על הניצחון טובה ולכן מחליט על דעת עצמו ללכת לבשר לדוד שהוא ניצח.
כאשר דוד רואה את אחימעץ הוא שמח כי הוא מבין שקרה דבר טוב. כאשר אחימעץ מספר לו שהוא ניצח דוד מיד שואל על אבשלום.
אחימעץ לא רוצה לשקר ואומר כי הוא יודע שיואב שלח עוד שליח מלבדו אך הוא לא יודע למה.
הכושי מגיע אך לא אומר את הדברים ישירות. הוא אומר לדוד שכל אויביו יהיו כמו הנער. כלומר מתים. דוד מבין את הדברים ומקבל קשה את מות אבשלום.

עבודה:

1. תאר את שני המחנות. מחנה דוד מול מחנה אבשלום.
2. מדוע לדעתך דוד מצווה לא להרוג את אבשלום?
3. כיצד נהרג אבשלום?
4. אחימעץ והכושי מבשרים את בשורת הניצחון והמוות. מה תפקידו של כל אחד ומדוע כל אחד מהם מבשר דבר אחד?
5. תאר במילים שלך את הרגשתו של דוד עם קבלת הידיעה על מותו?

